

PLATFORM VROUWEN EN DUURZAME VREDE

VERSLAG NETWERKDAG

21 FEBRUARI 2026

Het Platform Vrouwen en Duurzame Vrede (PV&DV) is een vereniging bestaande uit een grote verscheidenheid aan leden. Soms zijn dat Nederlandse afdelingen van internationale vrouwen- en vredesorganisaties, soms diasporaorganisaties tot en met Nederlandse vrouwenorganisaties. Elke met een eigen achterban en eigen expertise.

Belangrijkste Inzichten

- **Vredeswerk heeft een vrouwelijk perspectief nodig:** Vrouwen ontbreken vaak aan de top van diplomatieke onderhandelingen, maar spelen wereldwijd een belangrijke rol op het meso- en microniveau. Non-feministische organisaties negeren het vrouwelijke perspectief meestal. PV&DV kan dit perspectief wél bieden.
- **De wereld militariseert in hoog tempo:** Zowel op internationaal als nationaal niveau wordt er enorm geïnvesteerd in wapens en defensie. PV&DV heeft daardoor baat bij meer nationale samenwerking tussen de regiogroepen.
- **Vredeswerk kan het verschil maken:** Kleine initiatieven kunnen uitgroeien tot bewegingen die betekenisvolle verandering bewerkstelligen. Het is bewezen dat geweldloos verzet effectief is.
- **PV&DV wil samenwerking aangaan:** Veel regiogroepen zoeken contact met andere (vredes)organisaties met gedeelde doelen. Door samen op te treden kunnen leden elkaar ondersteunen en grotere acties ondernemen.
- **PV&DV wil verjongen:** Veel leden van de organisatie zijn op hoge leeftijd. De

regiogroepen willen jongere leden aantrekken door samen te werken met jongere organisaties en door te werken aan de online zichtbaarheid van de organisatie.

- **Behoeftte aan concrete plannen:** De regiogroepen verschillen in aanpak en niveau van actief-zijn. De nationale beweging wil bestaande initiatieven ondersteunen en minder actieve groepen aanmoedigen en motiveren om acties te organiseren.
- **We moeten met elkaar in gesprek blijven:** De regiogroepen kunnen elkaar inspireren en ondersteunen. Om hier het meeste uit te halen, moeten leden ook op nationaal niveau contact houden.

Aankomst en opening

Op 21 februari kwamen meer dan veertig mensen samen in Centrum Emma om na te denken over vredeswerk en de toekomst van Platform Vrouwen en Duurzame Vrede. Dat we juist hier samenkwamen, was een goed teken: de eerste gekozen locatie bleek te klein toen de aanmeldingen binnenstroomden.

Het was een eclectische mix van bestaande leden, geïnteresseerden en vertegenwoordigers van partnerorganisaties zoals de Nieuwe Vredesbeweging en PAX. Onder de leden was er veel herkenning; voor sommigen voelde het haast als een reünie. Mensen herkenden elkaar van de vorige Platformdag in 2025, of van eerdere momenten in de lange geschiedenis van Platform Vrouwen en Duurzame Vrede. Overal in de ruimte hingen vlaggen, lagen vredesboeken ter inzage en werden flyers uitgedeeld.

Voorzitter Anna Zanen opende de dag officieel. Ze begon met te benadrukken hoe fijn het was om zoveel nieuwe gezichten te zien. Hierna vertelde zij over de fundamentele principes van PV&DV: het continu werken aan duurzame vrede en het bevorderen van weerbaarheid vanuit een vrouwelijk perspectief. Het platform is een netwerk van vredesactivisten, met leden die vanuit verschillende achtergronden hun inzet voor vrede willen leveren.

Alette Broekens werd geïntroduceerd als dagvoorzitter en sprak over internationale ontwikkelingen in de rol van vrouwen in post-conflictsituaties. Zo heeft de Verenigde Naties verkrachting erkend als oorlogsmisdaad. Ook is de motie aangenomen dat vrouwen betrokken moeten worden bij defensie en bij heropbouw. Landen werden verzocht plannen op te stellen om deze doelen na te komen, maar wanneer men kijkt naar de recente vredesoverleggen, is duidelijk dat er nog steeds onvoldoende vrouwelijke betrokkenheid is. **Daarom is het van groot belang dat vrouwen zich blijven inzetten om betrokken te worden, ook op nationaal niveau.**

Ook in Nederland moet er strijd geleverd worden tegen discriminatie en voor vrouwenrechten. Op dit vlak heeft de organisatie een iets andere agenda dan de Nieuwe Vredesbeweging: PV&DV waardeert de steun van partners, maar moet ook haar eigen koers blijven varen. De dag begon met toespraken van Rolien Sasse en Ivana Balen, waarna de leden van PV&DV met elkaar in gesprek gingen om gezamenlijk toe te werken naar een concreet actieplan.

Hoe te werken aan vrede en wat kunnen vrouwen specifiek bijdragen?

Rolien Sasse is sinds februari 2023 algemeen directeur van de Nederlandse vredesorganisatie PAX, de grootste organisatie in Nederland die zich inzet voor de bescherming van burgers in conflictgebieden en het bevorderen van vreedzame samenlevingen wereldwijd. Ze heeft een lange carrière in internationale samenwerking, werkte onder meer in Afrikaanse en Aziatische conflictgebieden en richtte het Water, Peace and Security partnership op. Op de platformdag sprak zij over de stand van vredeswerk op het internationale toneel en de huidige positie van PAX.

Rolien Sasse vertelde dat er wereldwijd de laatste jaren aanzienlijk meer oorlogen

zijn dan voorheen. In 2025 is het aantal lopende conflicten licht gedaald ten opzichte van het jaar ervoor, maar het aantal slachtoffers is juist toegenomen. Ook worden de wettelijke beperkingen aan het oorlogsvoeren, ofwel het ius in bello, steeds vaker genegeerd. Sasse omschreef het alsof alle remmen nu los zijn. Het Internationale Gerechtshof heeft jarenlang een dempend effect gehad, maar de reputatie en relevantie van het hof hebben een grote klap gekregen door het gebrek aan actie tegen Israël, dat sinds 2023 vrijwel ongestoord een genocide heeft gepleegd in de Gazastrook van Palestina.

Internationaal worden tegenwoordig enorme bedragen uitgegeven aan defensie en oorlog. Verwachtingen zijn dat deze uitgaven alleen maar zullen stijgen:

wanneer iedereen gedwongen wordt wapens in te kopen, gaan de prijzen omhoog. De uiteindelijke kosten vallen op de schouders van de samenleving, en bovenal op gewone mensen die tussen grootmachten verstrikt raken.

Deze ontwikkeling is ook in Nederland zichtbaar. De huidige regering heeft een 'constructieve houding' ten opzichte van Europese kernwapens. Dit is een totale omslag: vroeger was Nederland altijd tegen kernwapens, althans op papier. Ondertussen trekt de USA haar politieke en financiële steun voor het internationale gerechtshof en USAID terug. De internationale orde lijkt in te storten, en mensen voelen dreiging en angst, wat militarisatie in de hand speelt.

Sasse bevestigde dat zij deze spanning ook voelt, maar benadrukte dat het niet rationeel is om op deze dreiging te reageren met een overdrive aan wapens, ten koste van sociale welvaart. Op dit moment wordt er zwaar bezuinigd op internationale samenwerking en mensenrechten. Iedereen in de politiek erkent dat het belangrijk is om in te zetten op diplomatie en samenwerking, maar de geldstromen vertellen een ander verhaal.

De rol van Vrouwen

PAX is een van de organisaties die deze bezuinigingen hard heeft gevoeld. Zij doen internationaal werk, veelal in samenwerking met vrouwen- en jongerenorganisaties. Rolien Sasse heeft tijdens haar werk gezien dat vrouwen aan de basis staan van vredesprocessen. Misschien geldt dit nog niet aan de onderhandelingstafel, maar in gemeenschappen nemen vrouwen vaak het voortouw. In post-conflict situaties zag zij dat de nadruk meestal op mannen ligt, omdat zij tijdens gewelddadige conflicten vaker sterven. Tegelijkertijd zien vrouwen de consequenties van geweld, en vanuit gedeeld verdriet kan men elkaar soms juist weer vinden. **Dit soort processen kunnen nooit opgelegd worden vanuit een machtspositie – het moet vanuit de persoon zelf komen.** Organisaties zoals PAX

kunnen dit wel organiseren en stimuleren.

Rolien Sasse benadrukte dat **vredesakkoorden 40% meer kans hebben om stand te houden wanneer vrouwen wél een plek aan de tafel hebben**. Volgens haar heeft dit te maken met het belang van verschillende perspectieven bij vredesonderhandelingen. Een succesvol vredesakkoord moet vertrouwen kweken onder de mensen, de zorgen en angsten van de één net zo serieus nemen als die van de ander, en begrip hebben voor ieders situatie. Vrede kan niet vanuit een machtspositie afgedwongen worden: dat soort vrede is niet duurzaam en houdt het onderliggende conflict alleen maar in stand. Vaak maken akkoorden die alleen op de top van de samenleving gericht zijn de situatie op lange termijn erger. Vrouwen vormen de helft van de samenleving en moeten logischerwijs gehoord worden tijdens vredesprocessen.

“ Vrede is per definitie feministisch. Vrede is intersectioneel. Minderheden moet je meenemen, en dat geldt voor alle belangrijke groepen in een samenleving. ”

Vrouwen treden in conflictsituaties soms op als dader, en soms als facilitator van geweld. Als slachtoffers worden ze vaak over het hoofd gezien in conflictanalyse, omdat ze minder vaak sterven dan mannen. Sasse benadrukte hierbij het ontwrichtende effect dat seksueel geweld kan hebben op een maatschappij. De laatste tijd is er steeds minder aandacht voor de rol van vrouwen tijdens conflicten; er wordt minder geïnvesteerd in vredeswerk gericht op vrouwen, en partners uit sommige landen vragen steeds vaker voorzichtig te zijn met het benoemen van vrouwenrechten. Rolien Sasse noemde vrouwen hierin de **‘kanarie in de kolenmijn,’** omdat zij als eersten worden getarget wanneer oude mannelijke dominantie probeert alles over te nemen.

Rolien Sasse uitte haar hoop dat de nieuwe regering weer inzet op een sterker internationaal vrouwenbeleid, ondanks de aftakeling van vrouwenrechten die zij op het internationale vlak ziet. Als individu is het makkelijk om overweldigd te worden door deze ontwikkelingen, maar dat maakt het des te belangrijker om bij elkaar te komen, jezelf te laten zien en duidelijk te maken dat je dit niet accepteert. Veel vrouwen hebben dit al gerealiseerd: de **Feministische Mars** van vorig jaar was groter dan ooit. Hoe meer vrouwen een tegengeluid laten horen, hoe meer vrouwen zich ook durven uiten. Dit geeft een duidelijk signaal aan de politiek dat vrouwen zich niet zomaar aan de kant laten schuiven.

Blik op de toekomst

Voor de recente militarisatie in Nederland is het van groot belang een duidelijke tegenkracht te vormen. Veel mensen voelen dat Europa al in oorlog is, en dat geweld onvermijdelijk is. De situatie is complex, en Sasse deelde dat er ook binnen PAX menige discussie is geweest over hun standpunt tegenover de Rusland-Oekraïne oorlog. Uiteindelijk heeft PAX het standpunt ingenomen dat vrede op vier pijlers rust:

- **Defence:** De bescherming van burgers
- **Diplomacy:** Investerings in diplomatie en dialoog
- **Democracy:** Democratisch recht en het internationale recht ondersteunen
- **Development:** het ontwikkelen van positieve vrede, die de onderliggende oorzaken van conflict aankaarten

PAX waarschuwde dat er momenteel vooral in de eerste pijler wordt geïnvesteerd – die militarisatie in de hand speelt. Sasse pleit voor een internationale aanpak die ook de andere drie pijlers ondersteunt. Historisch gezien is er altijd geïnvesteerd in diplomatie, zelfs op het toppunt van de Koude Oorlog. Tegenwoordig hebben we echter te maken met grillige leiders en AI-technologie die sneller ontwikkelt dan de

wetten die het gebruik zouden kunnen begrenzen. De overige drie pijlers lijken vergeten te worden.

Het verhaal van Rolien Sasse was niet optimistisch, maar zij benadrukte dat een individu nog steeds kan opstaan voor vrede: **door samen te komen, bij te dragen aan bewustwording in de omgeving en bovenal intelligente vragen te stellen aan machthebbers**. Discussie kan een groot verschil maken.

Voor wie verder wil lezen: het boek Vrede: Wat het is en waarom het kan, geschreven door Rolien Sasse, gaat dieper in op haar ideeën en persoonlijke ervaringen met vredeswerk.

Wat is je kracht, hoe blijf je weerbaar, wat heb je nodig van anderen?

Ivana Balen, activiste van de Nieuwe Vredesbeweging, heeft een persoonlijke connectie met grassroots vredeswerk. Zij was vredesactiviste in Servië en Kroatië in de jaren '90 en heeft twintig jaar gewerkt binnen VN-instellingen. Tijdens de platformdag vertelde zij over de impact van vredesacties in het voormalig Joegoslavië en de rol die vrouwen daarin hebben gespeeld.

Ivana Balen sprak over vrede als een **'do-it-yourself-project' (van Loesje poster)**. Vredeswerk kan beginnen door simpelweg het gesprek aan te gaan met anderen. Volgens haar kan vrede niet vanaf de top worden opgelegd; het moet ontstaan tussen de mensen. Contact leggen met anderen kan daarbij een krachtig wapen zijn.

Als je vredeswerk doet, er zijn veel dingen waardoor je moedeloos kan worden.

Vredeswerk is niet makkelijk. Activisten worden vaak onderschat en krijgen zelden een plek in de geschiedenisboeken. Hun inzet wordt nauwelijks beloond en kan soms juist verzet of zelfs geweld uitlokken. Het is bovendien een overweldigende taak: er is zoveel te doen dat één persoon nooit alle middelen bij elkaar kan brengen die nodig zijn.

Veel vredesactivisten hebben ook te kampen met onzekerheid: het is vaak lastig in te schatten wanneer een actie effectief is of wie er in een complexe politieke situatie 'gelijk' heeft. Het **'do no harm'**-principe leert ons dat het belangrijkste is om een situatie niet te verergeren. Dit betekent dat een vredesactivist zich voortdurend moet afvragen wat de gevolgen van zijn of haar acties zijn.

Vredeswerk is ook iets wat geen natuurlijk einde heeft, en ten alle tijden fragiel is. Vooral vredeswerk op lokaal niveau is gevoelig voor politieke verschuivingen:

“ Maanden inspanning kunnen in één moment vernietigd worden door de kogels van een gek die dronken is van macht of alcohol. ”

Daarbovenop voelen vredesactivisten zich vaak alsof zij er alleen voor staan. Gevoelens van eenzaamheid kunnen versterkt worden wanneer zij die zich uitspreken met de nek aangekeken worden. Dit fenomeen maakt het extra belangrijk dat vredesactivisten niet alleen opereren: **zelfs een kleine groep kan elkaar essentiële steun bieden.** Mensen die er alleen voor staan en zelf alle verantwoordelijkheid dragen, verliezen veel vaker de moed.

Ivana Balen vergeleek vredeswerk met huishoudelijke taken: het is nooit klaar, niemand vertelt je of je het goed doet, er is weinig erkenning, en zodra je stopt wordt het meteen een chaos. Hierbij refereerde ze aan het spreekwoord: **“A woman's work is never done.”**

Tegelijkertijd kunnen kleine groepen vrouwen veel teweegbrengen. De vrouwelijke vredesbeweging Greenham Common begon met drie vrouwen in een keuken en groeide uit tot een actie van 30.000 deelnemers, die een enorme impact heeft gehad op internationale vredesbeweging tegen kernwapens. Vaak wordt pas achteraf duidelijk hoe belangrijk vredeswerk is geweest en hoeveel impact een gepassioneerde groep vrouwen kan hebben.

Een vredesactivist kan ervoor zorgen dat zichzelf en haar kameraden overeind blijven door **solidariteit** op te zoeken, zowel binnen een lokale groep als internationaal. Vrouwelijke activisten kunnen veel van elkaar leren door ervaringen uit te wisselen, zelfs dwars door de tijd heen door te kijken naar de geschiedenis. Vrouwen krijgen vaak niet de erkenning die ze verdienen, maar er is een lange

geschiedenis van succesvolle vrouweninitiatieven om van te leren.

Daarnaast is het belangrijk om jezelf gezond te houden: bewaak je grenzen, ken je rechten en vind 'oplaadpunten' – relaties en momenten waar je kracht uit kunt putten. Balen benadrukte dat een beetje humor en zelfspot verrassend krachtig kunnen zijn.

krachtige geschiedenis

Ivana Balen vertelde over acties in de jaren '90 in Joegoslavië als voorbeelden van wat mogelijk is in tijden van oorlog. In een van leukste voorbeelden kwamen vrouwen van het voornamelijk Hongaars dorp Trešnjevac in Servië in opstand toen hun mannen in 1992 werden opgeroepen voor het leger. Zij overtuigden de mannen collectief de oproep te negeren en protesteerden tegen de zinloosheid van het bloedvergieten. Een belangrijk verzamelpunt was pizzeria "Zitzer", waar alle dorpelingen bijeenkwamen. In een ludieke actie verklaarde het dorp eigen soevereiniteit en 'splitste zich af' van Joegoslavië, als 'Spirituele Republiek Zitzer'. Zitzer-republiek was pacifistisch, had een eigen vlag (biljart-ballen op een pizza)

en volkslied (Bolero van Ravel). In een poging om de mobilisatie toch door te voeren en dit protest tegen te gaan, was het dorp op een moment omsingeld door 92 tanks van het Joegoslavse federale leger. Soldaten wilden echter niet vechten tegen een vreedzaam dorp en na verloop van tijd trokken de tanks zich terug. Dit verhaal kreeg internationale aandacht en steun (vooral in Duitsland).

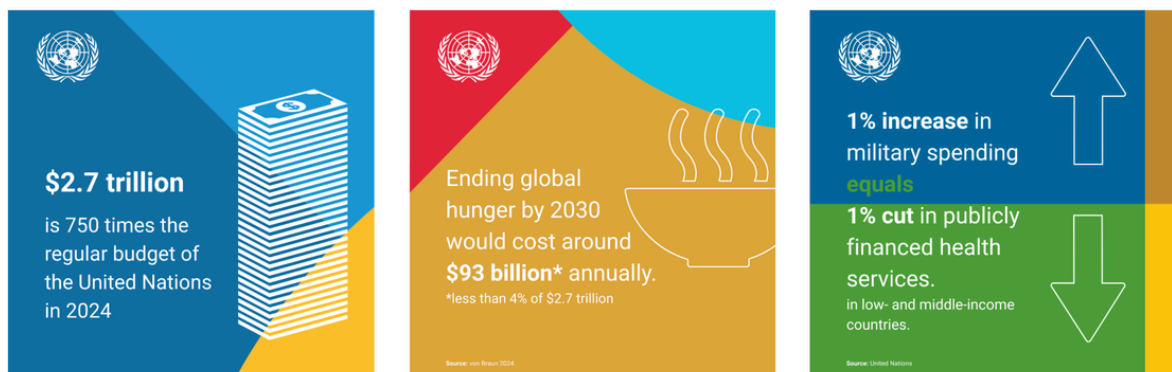
Een ander voorbeeld uit die tijd is Vladimir Trifunović, een officier van het Joegoslavische leger tijdens het begin van de oorlog in Kroatië. In 1991 stond hij aan het hoofd van een garnizoen in Varaždin, omsingeld door Kroatische troepen, met voornamelijk jonge dienstplichtigen onder zijn bevel en nauwelijks professionele soldaten. In plaats van het bevel tot bombarderen uit te voeren, koos hij voor onderhandelingen. Het is hem gelukt om met Kroatische troepen tot overeenstemming te komen: Trifunovic mocht zijn troepen veilig terugtrekken uit Kroatië, met medenemen van alleen persoonlijke wapens. Het zware wapentuig had hij daarvoor vernietigd zodat geen kant er gebruik van zou kunnen maken. Op deze manier heeft General Trifunović ervoor gezorgd dat zijn dienstplichtige 18'jarige soldaten ongedeerd thuis konden komen en ook dat de mooie baroque stad Varaždin intact blijft. Hoewel hij daarmee zijn soldaten levend naar huis bracht, werd hij later in Servië veroordeeld wegens verraad en in Kroatië aangeklaagd voor oorlogsmisdaden.

Op 9 oktober 1991 begonnen vrouwen van Women in Black (WIB) in Belgrado met stille protesten. WIB Belgrado heeft deze vorm van actie geleerd van Italiaanse feministen die zich in januari 1991 verzetten tegen de Eerste Golfoorlog. Oorspronkelijk ontstond de beweging in 1988 in Israël, waar zowel Israëlische als Palestijnse vrouwen zich erbij aansloten. Gekleed in het zwart herdachten zij slachtoffers en spraken zij zich uit tegen geweld en nationalisme. Belangrijk voor Vrouwen in 't Zwart is dat ze hun protest richten op de misstanden aan 'eigen' kant, de eigen regering. Onze verantwoordelijkheid ligt in het land waarvan wij de burgers zijn – kritiek op de misstanden van 'de andere kant' wordt geuit door de vredesactivisten die in dat andere land wonen, die daar burgers zijn.

Ivana Balen benadrukte dat ook kleine groepen veel kunnen bereiken. Academici zoals Erwin Staub hebben laten zien dat mensen als bijstander of getuige een essentiële rol spelen bij het problematiseren van geweld. **Statistisch bewijs toont aan dat geweldloos protest vaker maatschappelijke hervorming kan bewerkstelligen dan protestbewegingen die geweld gebruiken.**

Ivana Balen sloot af door te reflecteren op haar eigen ervaringen in de jaren '90 en wat zij heeft geleerd over **“mentaal gezond blijven tijdens een gestoorde oorlog.”** Zij drong er bij de aanwezigen op aan media-consumptie te beperken. Tijdens de oorlogen die volgden op het uiteenvallen van Joegoslavië werd veel oorlogspropaganda verspreid. Dagelijks beelden zien van verschrikkelijk geweld

heeft een verwoestend effect op de mentale gezondheid, terwijl het tegelijkertijd belangrijk is hoop te houden en inspirerende verhalen te delen.

Voor wie verder wil lezen: UN true cost of Peace

<https://www.un.org/en/peace-and-security/the-true-cost-of-peace>

Mini-documentaire over 'Feral Tribune' (12 min)

<https://www.youtube.com/watch?v=3d3y-sT89tQ>

Imagine There's a War and No One Takes Part, Trešnjevac

<https://www.misyononline.com/book/export/html/1661>

Vlado Trifunović - Generaal die voor dialoog had gekozen

<https://en.gariwo.net/righteous/ethnic-cleansing-and-genocide-in-the-balkans/vlado-trifunovi-23986.html>

Women in Black Belgrade

<https://zeneucnom.org/en/>

Center for Women War Victims Zagreb

<https://www.czzzr.hr/eng/>

Medica Zenica - Medica Mondiale

<https://medicamondiale.org/en/about-us/who-we-are/our-history>

De Roadmap

De afgelopen maanden is Jobar Oranje het gesprek aangegaan met de verschillende regiokringen om de leden van PV&DV beter te leren kennen en te peilen hoe actief zij zijn. Tijdens de Platformdag nam zij het woord om te vertellen over haar visie voor de organisatie, haar ervaringen met de lokale gesprekken en de toekomst van het Platform.

Jobar Oranje gaf aan dat het **vrouwelijke perspectief** vaak ontbreekt in gangbare conceptualisaties van vrede. Organisaties zoals Kerk en Vrede hebben soortgelijke doelen als PV&DV, maar vrouwen worden vaak weggelaten uit hun doelstellingen. Dit maakt samenwerking met andere organisaties extra belangrijk: PV&DV biedt een perspectief dat vaak ontbreekt.

“ Hoe definiëren vrouwelijke vredesactivisten veiligheid? Wat ik uit eigen onderzoek onder vrouwelijke mensenrechtenverdedigers in Noord Afrika hoorde, is dat voor vrouwen vooral veilig is dat je serieus genomen wordt: dat je vader het goed vindt wat je doet, dat je collega's je niet op een zijspoor zetten, dat je kinderen niet bedreigd worden. ”

Veiligheid is tegenwoordig een populair onderwerp. Wanneer investeringen in het leger en militarisatie worden verdedigd, gaat het vaak over 'veiligheid' en 'defensie'. Jobar Oranje benadrukte dat de manier waarop nu over veiligheid gesproken wordt een escalierend effect heeft, en dat de situatie nodig moet kalmeren.

PV&DV heeft een lange geschiedenis van verzet tegen oorlog en escalatie. Sinds 1979 voert Vrouwen voor Vrede actie tegen de (kern)wapenwedloop. Grappend voegde Oranje toe dat dit ook betekent dat veel leden van PV&DV inmiddels op leeftijd zijn. Het feit dat zoveel leden al jaren betrokken zijn, laat zien wat voor doorzetters het zijn. Tegelijkertijd betekent dit ook dat leden vaak andere verplichtingen hebben.

PV&DV wil nieuwe, jonge leden aantrekken, voornamelijk door connecties te maken met andere vredesorganisaties. Daarom wordt actief samenwerking gezocht. Intern wordt er ook aan samenwerking gewerkt. PV&DV heeft een uniek perspectief: niet extreem pacifistisch, maar overtuigd dat er liefde en warmte te vinden is in vrede. Om dit perspectief uitvoerbaar te maken, heeft Jobar Oranje de roadmap opgesteld.

De roadmap is gebaseerd op **vijf vredesstrategieën**, bedacht in 2004 door een internationale groep vrouwen uit achttien landen tijdens een weeklange vredesconferentie in Den Haag. Deze strategieën zijn:

- **Stimuleer Vredesdenken:** Meer mensen oefenen met conflictoplossing bij belangentegenstellingen in je eigen omgeving/land. Er wordt minder lukraak groepen de schuld gegeven.
- **Verdedig de Positie van Vrouwen:** Resolutie 1325 van de VN Veiligheidsraad, die de invloed van vrouwen progageert, wordt door vrouwenorganisaties gebruikt om de structuren van internationale veiligheid te verbeteren en te vernieuwen.
- **De-Escalatie, Diplomatie, Ontwapening, Demilitarisatie:** Meer mensen, en met name vrouwen, krijgen inzicht en vertrouwen in ongewapende initiatieven om oorlogen en oorlogsdreiging tot bedaren te brengen
- **Media en Propaganda:** De weerbaarheid van vrouwen die kwetsbaar zijn (omdat velen nog lijden onder huiselijk geweld, dwang en uitsluiting) wordt vergroot door publieke acties tegen militarisme.
- **Traumagenezing en Verzoening:** De relatie tussen oorlog en zowel psychische problemen als ook agressie tegen vrouwen wordt onderkend en krijgt aandacht. Heling en verzoening hebben net zoveel aandacht nodig als wederopbouw.

De roadmap legt uit wat deze strategieën betekenisvol maakt, wat ze willen bereiken en welke acties daarbij passen. Het document heeft twee functies: het articuleert de doelen van PV&DV op een manier die extern duidelijk is en het kan intern worden gebruikt om focus en concrete actie te stimuleren.

Discussieronde I

Na het doornemen van de vijf strategieën braken de deelnemers op in groepen om de roadmap te bespreken. Tijdens de eerste discussieronde gingen zij het gesprek aan met leden van andere regiogroepen. Er werd gesproken over de theoretische kant van de roadmap, verschillen in perspectief en uitdagingen waar PV&DV mee te maken heeft. Zoals ook in de speeches werd benadrukt, is het lastig om de effectiviteit van een actie te beoordelen terwijl je er middenin zit. PV&DV wil concrete stappen zetten om zichzelf zichtbaar te maken en aandacht te vragen voor vredesdenken. Bepaalde denkwijzen over oorlog en militarisatie domineren momenteel het gesprek en hebben de financiële steun om die dominante positie te behouden. **Tegenmachten organiseren vereist creativiteit**, maar is altijd mogelijk.

Leden benadrukten het belang van naar elkaar luisteren, vooral wanneer iemand een ander perspectief inbrengt. PV&DV heeft leden met ervaring in actieve oorlogssituaties en leden met **niet-westerse perspectieven**. Het is belangrijk dat er naaar hun stemmen geluisterd wordt.

Discussieronde II

Tijdens de tweede discussieronde verdeelden de leden zich naar regio. Elke regiogroep werd gevraagd concreet na te denken over vredesacties en één strategie uit de roadmap als focuspunt te kiezen.

Tijdens deze gesprekken bespraken de leden ook de **betrokkenheid van jongeren** en hoe nieuwe leden behouden kunnen worden. De digitale zichtbaarheid van PV&DV is beperkt, waardoor de organisatie lastig te vinden is. Er wordt weinig gebruikgemaakt van de website en andere communicatiekanalen, waardoor het moeilijk is om activiteiten te delen en PV&DV onder de aandacht te brengen. Sommige leden proberen dit te verbeteren door samen te werken met jongere organisaties, educatieve instellingen en online consistent te communiceren. Binnen de regio's zijn vaak al lopende acties waar PV&DV-groepen zich bij kunnen aansluiten. **Een gezond netwerk kan een waardevolle hulpbron zijn.**

Conclusies

Toen de leden weer plenair bijeenkwamen, nodigde Jobar Oranje vertegenwoordigers uit om hun eerste stap te delen en hun voorkeur voor één van de strategieën uit te spreken.

Uiteindelijk concludeerden de leden dat de **thema's één en drie van de roadmap het beste aansluiten bij de verschillende regionale groepen**. Den Haag en Utrecht richten zich op de-escalatie, diplomatie, ontwapening en demilitarisatie. Kleinschaligere groepen zoals Amersfoort, Beverwijk en Groningen richten hun aandacht op het stimuleren van vredesdenken. Leden proberen strategische relaties aan te gaan met andere activistische organisaties om de zichtbaarheid van PV&DV te vergroten en nieuwe leden aan te trekken.

Daarnaast werd iedere aanwezige regiogroep gevraagd om te vertellen over hun concrete acties en plannen:

Regiogroepen

Den Haag heeft een groepsapp opgezet om met elkaar in contact te blijven. Zij willen gesprekken aangaan met jongeren, onder andere via jongerenafdelingen van politieke partijen. Ook werken zij aan hechtere banden met de Dolle Mina's en richten zij zich op kernwapens. De groep is bezorgd over de normalisatie van geweld in de media, met name in videogames. Daarnaast wordt gewerkt aan Vlaggen voor Vrede, een participatief kunstproject waarbij volwassenen en kinderen op vlaggetjes vredestekeningen maken inkleuren. Deze worden aan elkaar geregen met een rode lijn, mogelijk als onderdeel van een lijn van Voorhouten naar het Vredespaleis in Den Haag.

Amersfoort is de samenwerking aangegaan met de Ambassade van Vrede in Amersfoort, en denkt na over een bijdrage aan de jaarlijkse vredesweek. Zo wordt er gewerkt aan een vredeswandeling die mensen kan stimuleren om met elkaar in gesprek te gaan over de vrede. Ook organiseert de groep consistent een wekelijkse 'zingen voor vrede' activiteit, waarmee ze een vast netwerk betrokkenen bereiken.

Regio groepen

Zutphen is een kleinere groep die zichzelf versterkt door samenwerking met andere groepen met dezelfde doelen. Er is contact met de Katholieke kerken in Zutphen, Zachte Krachten, PAX en de Nieuwe Vredesbeweging. In samenwerking met laatstgenoemde werd in oktober 2025 een vredescafé georganiseerd. De leergang van Nina Koevoets werd gebruikt om een vredesmanifest op te stellen, dat maandelijks wordt voorgelezen. Door deze maandelijksse bijeenkomsten heeft Zutphen een lijst van contacten opgebouwd.

Utrecht en omgeving is een diverse groep die zich richt op het voortzetten van bestaande acties. Door een routine op te bouwen werkt Utrecht aan een sterker netwerk. Een lid vertelde over het Women in White-initiatief, waarbij vrouwen zich in het wit kleden om steun te betuigen aan vrede.

Groningen heeft recent meegewerkt aan een Valentijnsfestival ter ondersteuning van liefde en vrede. Dit had een stimulerende werking op de groep – volgens één lid hebben zij nu de smaak te pakken. Groningen werkt aan meer contact zoeken met andere organisaties.

IJmond Beverwijk werd vertegenwoordigd door één lid, Ellie Mulder, die geen beloftes deed namens de hele regiogroep. Wel gaf zij aan dat er actief wordt nagedacht over micro-, meso- en macroniveau waarop vredesacties kunnen worden uitgevoerd. Beverwijk richt zich op taal en hoe politici met taalgebruik geweld normaliseren. Ellie Mulder was enthousiast over de inzichten van de platformdag en plantte een brainstormsessie met de groep.

Enschede werkt intensief samen met Enschede voor Vrede (onderdeel van VEDAN). Ook zoeken zij contact met jongeren via universiteiten en hogere scholen. Zo is de regiogroep jaarlijks betrokken bij het organiseren van Respectweek – waarin zij het onderwerp veiligheid bespreekbaar maken door gesprekken te organiseren tussen jongeren en de politie.

De platformdag sloot af met het voorlezen van de palastijnse dichter Mahmoud Darwish (1941 - 2008)

*Denk aan anderen
Als je je ontbijt klaarmaakt,
denk dan aan de anderen
en vergeet niet de duiven te voeren
Als je je in oorlogen stort,
denk dan aan anderen
en vergeet de mensen die om vrede vragen niet.*

*Als je de waterrekening betaalt,
denk dan aan de anderen
die uit de wolken drinken.
Als je thuis komt,
denk dan aan de anderen
en vergeet de mensen in tenten niet
Als je slaapt en de sterren telt,
denk dan aan anderen
aan hen die geen slaapplaats hebben gevonden
Als je je ziel bevrijdt met mooie gedachten,
denk dan aan de anderen
die het recht op woorden hebben verloren.
En als je aan de verre anderen denkt,
denk dan aan jezelf en zeg:
ik wil een kaars in de duisternis zijn*